

© Иля Велчев, автор, 2018 г.
© Милена Велчева, художник, 2018 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2018 г.

ISBN 978-954-398-558-6

ИЛЯ ВЕЛЧЕВ

**БИОГРАФИЧНИ
СНИМКИ**

ДОКУМЕНТАЛЕН РОМАН

На Миленчето

Сънувах ли бъдещето? Сънувах ли добрите и лошите хора?

Аз съм дете с къси панталони, бяла ризка и фотоапарат. Щракам и щракам. Детето расте. Чувствата му стават все по-силни. Познанията му се разширяват. Нахлуват въпроси. Жажда. Глаг за откриване. Фотоапаратът е хладнокръвен регистратор със стъклено око. В ръцете на юноша. В ръцете на млад мъж. В ръцете на зрял човек.

Фотоапаратът остава същият хладнокръвен регистратор. Запечатва пейзажи от две политически системи. Запечатва портрети на хора знаци в тези две системи. Някои само скицирани. Други потопени в душевността. Хора знаци. Известни и обикновени. Търсещи себе си във времето на прехода между двете системи.

Постепенно оживява картина. В нея има красота и жестокост. Благородство и подлост. Талант и посредственост. Смелост и страх. Омраза. И любов. Любов! В нея има цветове блестящи и кални от палитрата на човека. Картина, в която и аз съм знак.

Обръщам стъкленото око към себе си.

Нямаше да се родя, ако Съдбата беше решила да бъде изпълнена смъртната присъда на баща ми Борис Велчев, осъден за антифашистката си дейност през 1942 г. Съдбата е харесвала смелите му черни очи, благородството да жертва себе си в името на по-справедлив живот за хората. Той никога не Я накара да съжалява.

Дал съм знак, че идвам на този сладко-горчив претъркулни-свят през една февруарска вечер на 1947 г. Майка, като че е знаела, че ще уча режисура, е тръгвала на кино. През нощта

в родилния дом „Шейново“ са дошли баща ми и Тодор Живков. Работили са както винаги в онези години до късно в Градския комитет на партията в София. Т.Ж., така ще го наричам по-нататък, като първи, Татко като втори секретар. Това първи и втори ще бъде чак до върха. Докато се разделят, единият виновен без вина, другият извършил поредната си манипулация за отстраняването на потенциалния съперник.

Т.Ж., надвесен над мене, ми е помахал с пръст шеговито:

– Ей, внимавай!

Точно такъв Орисник не съм си пожелавал. Тепърва ще имам сблъсъци с него. Най-жестоки за филма ми „Завръщане от Рим“.

Нарекли са ме Иля с пожеланието да стана писател с остро перо като Иля Еренбург. Може би това е било и едно предчувствие, че авангардните му откровения за хляба и шоколада във фабриката му за сънища ще бъдат и мои вдъхновения. Той умира в годината, в която излиза първата ми книга „Импресии“. Наречен съм и на дядо ми Илия, който е правил хляб. Брашно за хляб е правил и другият ми дядо Лазар.

Според старо генеалогично изследване родът на Татко води към XVI век, към рода Лупу от Арбанаси. Лупу означава вълк. Никола Лупу е ктитор на Зографския манастир в Атон. Ктиторската традиция продължава и синът му Василий, който става княз на Молдова. Този Лупу се бие с турците, омъжва едната си дъщеря Роксана за сина на Богдан Хмелницки, хетмана на Украйна, а другата си дъщеря Мария за Януш Радзивил, велик хетман на Литва. През 1639 г. установява първата печатна преса в Молдовското княжество и издава първата книга. Открива и академия „Василиана“, висше училище за латински и славянски езици. След пленяването му от турците, неговият син поема короната. Идеята, че може да имам капчица княжеска кръв и много повече революционна, ми е симпатична и толкова.

Моите родители са революционери, мечтатели. Като са разширили звученето на името, са ми пожелали да не оставам само при хляба, животоспасителния, но и държащ те за гърлото хляб на зависимостта, да търся духа и вкуса на шоколада. Иля, с ударение на „я“, онази най-далечна буква на азбуката.

Аз съм дете с къси панталони, бяла ризка и фотоапарат